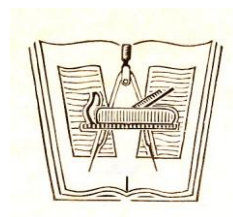

A FAFELDOLGOZÁS ÉRDEMESEI

TÓTH SÁNDOR LÁSZLÓ

LELE DEZSŐ

ÉLETE ÉS MUNKÁSSÁGA

FAIPARI TUDOMÁNYOS EGYESÜLET

2014

Lele Dezső életútjához kapcsolódó fontosabb események

1939 szeptember	A második világháború kezdete
1944 október 8	Hódmezővásárhelyre bevonulnak az orosz-román katonák
1945 május	Vége a háborúnak
1946 augusztus 1	Forint bevezetése
1950	Megalakul a Faipari Kutató Intézet Megalakítják a Faipari Tudományos Egyesületet Megalakul a FATE Bútoripari Szakosztálya Esti (könnyűipari) gépészmérnök képzés a budapesti Műegyetemen Faipari Gyártástervező és Szerkesztő Iroda megalapítása
1951	FAIPAR szakfolyóirat indítása
1957-től	Nappali faipari mérnökképzés az Erdőmérnöki Főiskolán Sopronban
1963	Több gyár összevonásával megalakítják a Budapesti Bútoripari Vállalatot, a Szék- és Kárpitosipari Vállalatot, a Tisza Bútoripari Vállalatot, valamint az Épületasztalosipari és Faipari Vállalatot
1960-as évek	Az első bútoripari rekonstrukció
1971	Bútoripari Tervező Irodává alakul át a Faipari Gyártástervező és Szerkesztő Iroda
1970-es évek	A második bútoripari rekonstrukció
1976	Megépül a Magyar Televízió új Díszletgyártó Üzeme Óbudán
1978	Bútoripari Fejlesztési Intézetté alakul át a Bútoripari Tervező Iroda

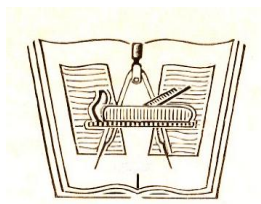
A FAFELDOLGOZÁS ÉRDEMESEI

TÓTH SÁNDOR LÁSZLÓ

LELE DEZSŐ

a Faipari Tudományos Egyesület vezető tisztségviselőjének,
történetírójának élete és munkássága

Faipari Tudományos Egyesület

2014

TÓTH SÁNDOR LÁSZLÓ ©

ISBN 978-963-8071-14-9

Kiadja: Faipari Tudományos Egyesület
elnök: dr. Molnár Sándor

A kiadvány támogatója: Faipari Tudományos Alapítvány

Szerkesztette: dr. Tóth Sándor László

Nyomda: Szelker Nyomda

Tartalomjegyzék

Előszó	7
Bevezetés	8
LELE DEZSŐ ÉLETÚTJA	
Gyermek- és ifjúkor	9
Ifjúkori asztalosság és tanulás	9
Az iparirányításban	10
Az iparban	12
A kutató intézetben	14
A tervező irodában	14
A televíziónál	15
Nyugdíjas évek	17
CIVIL SZERVEZETI TEVÉKENYSÉG	
Faipari Tudományos Egyesület	18
Publikációi	21
Oktatás	23
Kitüntetései	24
Lele Dezső visszaemlékezése	26
Visszaemlékezések munkatársaitól	27
Felhasznált források	31
A Faipari Tudományos Egyesületben eddig elkészült emlékfüzetek	32

Lele Dezső (1979)

Előszó

Szeretett egyesületünk – a Faipari Tudományos Egyesület – legrégebbi aktív tagjának életútjához két okból is örömmel vállaltam ezen beköszöntő megírását: az első ok a hivatali, mint regnáló elnök kötelességemnek éreztem egy 1951 óta folyamatos tagsággal rendelkező kollégám köszöntését; a másik ok: az együtt végzett egyesületi munka, a közös emlékek felidézése volt.

1977 tavaszán együtt utaztunk Sopronba. Véletlenül egymás mellé szült a jegyünk. Ő a Bútoripari Tervező Iroda főmérnöke volt akkor, én pedig a nagykőrösi fafeldolgozó üzem vezetője. Dezső valószínű már nem is emlékszik erre a találkozásra, de számomra egy mély emberi-szakmai élmény volt ez az út. Egy nyíltszívű, szakmáját mélyen szerető és ismerő kollégával ismerkedtem meg...

Néhány évvel később már együtt ültünk a Faipar szakfolyóirat szerkesztőségében olyan legendás kollégákkal, mint Szabó Dénes és Lugosi Armand professzorok. Később a FATE vezetőiként is együtt dolgoztunk az 1990-es évek elején. Közel négy évtizedes ismeretségünk során egy igényes, pedáns és szakmáját kíváncsian szerető embert ismertem meg Lele Dezsőben. Egy olyant, aki mindig a gyökerekig szeretett lehatolni, aki becsületesen, tisztán szeretett a társai szemébe nézni. Ez a génjeiben van. A hódmezővásárhelyi szülői házból, édesapja asztalos műhelyétől indult. Azt tanulta, hogy a fa a legnemesebb, legőszintébb anyag, de ezer titka van. Egy megmunkálendő anyagot mindig alapos kíváncsisággal kell körbenézni, hogy mit lehet kihozni belőle a legkedvezőbbben.

Szakmájában – mint látni fogjuk a következőkben – végigjárta az összes iskolát: az asztalos tanoncától az újpesti technikumon át a műegyetemi jeles diplomáig. Fontos vezetői tevékenysége mellett 10 éven keresztül részt vesz a szakoktatásban, szerző, társszerző mintegy 20 tankönyvben és több tucat szakcikkben.

63 éve folyamatosan jelen van Egyesületünk életében. Szervezte a fiatalokat, volt főszerkesztő, főtítkár. Most a seniorok között tevékenykedik. Rendszeresen, változatlan érdeklődéssel vesz részt, mint örökös tag a FATE soproni közgyűlésén.

Kedves Dezső Bátyánk, e rövid „Előszóban” nem akarom elvenni a szerző kenyerét. Örülök, hogy példamutató életről megjelenhet e szerény kiadvány. Szeretettel várunk a szeptemberi közgyűlésre Sopronba!

Sopron, 2014. március

Prof. dr. Molnár Sándor
FATE elnök

Bevezetés

A „Fagazdaság (egykori) nagyjai” sorozat keretében készített emlékfüzetek összeállításánál nem egyszer problémát okozott a személyes dokumentumok, fényképek beszerzése, mivel ezek már eltűntek, vagy nem voltak hozzáférhetőek.

Emiatt vált indokolttá a még élőkről a „Fafeldolgozás érdemesei” sorozat indítása, amelynek első füzeté Schmidt Ernőnek, a szombathelyi faforgácslapgyártás megteremtőjének életével, munkásságával foglalkozott. A második kötet kortársáról, Petri Lászlóról, a szövetkezeti és állami bútorigar fejlesztőjéről íródott, míg a harmadik Lele Dezsővel, a Faipari Tudományos Egyesület hosszú időn át választott vezető tisztségviselőjével, történetírójával foglalkozik. Szakmai életútja, munkássága szorosan kapcsolódik az Egyesület életéhez.

LELE DEZSŐ ÉLETÚTJA

Gyermek- és ifjúkor

1930 április 27-én született Hódmezővásárhelyen. Édesapjának, Lele Ferencnek alapgépekkel felszerelt asztalos üzeme volt. Általában 2-3 segéddel és 1-2 asztalosinással (ma tanuló) dolgozott. Mint akkoriban minden asztalosmester, megrendelésre készített minőségi bútorokat, ablakokat, ajtókat, és üzletportálokat.

Lele Ferencz
villanyasztalos berendezési
Épület létor és portál
asztalos üzeme
Hódmezővásárhely
Tel.: 33. 33.

Édesanyja Hajdu Lidia a háztartást vezette. Két testvére: Ferenc felső kereskedelmi iskolát (ma közgazdasági szakközépiskola) végzett. Öccse, Béla a géplakatosságot tanulta ki.

Ifjúkori asztalosság és tanulás

Lele Dezső elemi és polgári iskolai tanulmányait Hódmezővásárhelyen végzi. 1944-ben leszereződik asztalos inasnak édesapja műhelyében. 1946-ban kap segédlevelet. Egy évet még otthon tölt, majd Budapestre jön és beiratkozik az újpesti Műszaki Középfiskolába (későbbi Faipari Technikum). Az első évet nappali tanulóként végzi, de anyagi okok miatt munkát kell vállalnia és a második évtől a tanulást esti tagozaton folytatja.

Abban az időben nem egyszerű a munkavállalás. A munkát keresőnek be kell lépni a szakma szerinti szakszervezetbe, onnan

közvetítik ki munkahelyre. Őt pár heti várakozás után irányítják első budapesti munkahelyére az Újpesti Berendezési Bútorüzembe. Itt először asztalosként dolgozik, majd rövid idő múlva kiemelik, és mint időelemzőt, ill. tervfelelőst foglalkoztatják tovább.

1951-ben kapja meg technikus oklevelét:

Anyakönyvi szám: 3. /1950./1951.

IPARI TECHNIKUSI OKLEVÉL

Lele Dezső [név].
 Helyismereti asztalosképzésű letelelt, 1930. évi április hó 27.-n, és műszaki középiskolai tanulmányait elvégezte, mégpedig Budapesten az egykori áll. művelési középiskolában az 1947-48. évi 40. sz. törvényerejű áll. gépészet technikusok ipari tagozatán az 1948-51. tanévben, a képesítő vizsgabizottság előtt képesítő vizsgát tett a következő eredménnyel:

Magyar nyelv és irodalomból	<i>jeler</i>	Anyag- és gyártástudományból	<i>jeler</i>
Történelemből	<i>jeler</i>	Szervezetből	<i>jeler</i>
Matematikából	<i>jeler</i>	Műhelygyakorlatból	<i>jeler</i>

Műszaki középiskolai tanulmányai folyamán a főbb tantárgyból tanúsított előmenetele:

Földrajz	<i>jeler</i>	Orvosi nyelv	<i>Közpeli</i>
Építészlet	<i>jeler</i>	Politikai gazdaságtan	<i>jeler</i>
Vagyton	<i>jeler</i>	Általános géptan	<i>jeler</i>
Természet	<i>jeler</i>	Testnevelés	
Ábrázoló mérten	<i>jeler</i>		
Szabadkézi rajz	<i>jeler</i>		
Géprajz	<i>jeler</i>		

A lentiek szerint a szabályszerű követelményeknek *jeleren* megfelelt. A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1950. évi 40. számú törvényerejű rendeletének 14. §-a értelmében az **ipari technikus** cím viselésére, a *ipari* technikus munkakör ellátására és a rendeletben meghatározott felső tanulmányok folytatására jogosult.

Kelt *Budaörs*, 1951. évi június hó 26.-n.

Stancsik István
a vizsgabizottság társelnöke.

Simek Antal
a vizsgabizottság elnöke.

Stancsik István
igazgató.

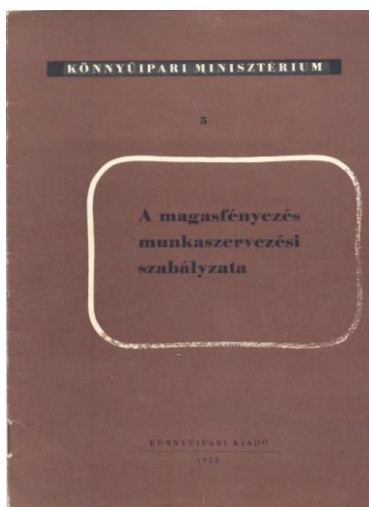
T. B. 156. sz. Nyomtatványellátó V. — Látta: Vallás- és Könyvtartási Minisztérium Papírofeldolgozó — 1951. IV. 19. P. F. Papírszaporító 125

Technikus oklevele (1951)

Az iparirányításban

1951-től a Bútoripari Egyesülés a munkahelye, majd az egyesülések megszüntetése után a Könnyűipari Minisztérium Bútoripari Igazgatóságán dolgozik különböző beosztásokban. Itt 1952-ben és 1953-ban jelennek meg első technológiai ismertető füzetei Csányi László osztályvezető irányításával, amelyek az akkori eljárásokat ismertetik a bútoriparban; síkfurnérozás glutin ennyvel és a magasfényezés

politúrozással. Ezen füzetek írásakor kialakított készsége jól kamatozik a későbbiek során a tankönyvek írásakor.

Technológiai füzet (1952)

Időközben a Faipari Tudományos Egyesület kezdeményezésére tehetséges munkásfiatalok számára egy éves előkészítő után Budapesten, a Műszaki Egyetem Gépészmérnöki Karán esti Könnyűipari Szakot indítottak, ahol Faipari Tagozat is indult.

1952-ben Lele Dezső beiratkozik a Műegyetem esti tagozatára, ahová napi munkája mellett jár. Itt a szakmában dolgozó olyan kiváló szakemberek tanítják, mint Barlai Ervin, Becske Ödön, Rieperger László, Szabó Dénes, Szőke Balázs.

Név: Lele Dezső
 19. 56 / 57 tanév / II félévre beiratkozott

A tárgy és az előadó tanár neve	Heti órák száma	A gyakorlatok, műhelymunkák, stúdiumok óráinak száma	Ért.
ipari üzemi gyakorlatok	2	2	
Mondel Niklós	2	-	
Kalmár János	4	2	
Rieperger László	2	-	
Szőke Balázs	2	-	
Szabó Dénes	2	-	
LEZÁRVA			

Beiratkozott: 1957. APR. 13. Tagozat helyettese: [Signature]
 Kelt: [Signature]

faipari

Viszsgaredmények	Hivatalos bejegyzések
(1) <u>grammal</u>	<u>8.11</u>
(2) <u>jelölés</u>	<u>10.15</u>
(3) <u>jelölés</u>	<u>11.19</u>
(4) <u>jelölés</u>	<u>12.11</u>
(5) <u>jelölés</u>	<u>13.11</u>
(6) <u>jelölés</u>	<u>14.11</u>
(7) <u>jelölés</u>	<u>15.11</u>
EGYEZTETVE	<u>[Signature]</u>

A tanulmányi és vizsgakötelezettségek elvégzett.
 1957. IX. 02.
 [Signature]

Műegyetemi indexének részlete (1956/57 év)

Az iparban

1954-ben, a negyedik félévi vizsgák után úgy gondolja, hogy a későbbi mérnöki munkához üzemi tapasztalatokat kell szerezni, ezért kéri áthelyezését az Angyalföldi Bútorgyárba.

Az Angyalföldi Bútorgyár ebben az időben a legkorszerűbb cég volt, jól szervezett gyártási folyamatokkal. Itt készült. Itt furnérozott, fényezett lakószoba bútorokat készítettek sorozatgyártásban. Ebben a bútorgyárban vezették be elsőként az akkor felkapott „diszpécser rendszerű” (ma főművezetői, üzemvezetői) termelésirányítást.

Lele Dezsőt belépésekor mindjárt mély vízbe dobják, amikor megbízzák a gyár I. részlege diszpécseri feladatainak ellátásával. A tapasztalatok hiánya és a törzskari munkatársak gáncsoskodása miatt tevékenysége kudarcba fullad és visszaminősítik gyártás előkészítőnek.

Az 1956-os események alatt bevásztják a gyár Ideiglenes Munkástanácsába, ami hozzájárul ahhoz, hogy a később érvénybe lépő racionalizálási rendelet alapján 1956 novemberében (1957. január 31.-i hatállyal) felmondják munkaviszonyát.

Három hónap elteltével Remmel Béla főmérnök – aki az újpesti Berendezési és Bútorüzemben is főnöke volt – felveszi az Újpesti Aszalosárugyárba kutató technikusként. Feladata a közeljövőben üzembe állítandó hidraulikus présen a műgyanta ragasztóval történő furnérozás technológiájának kidolgozása.

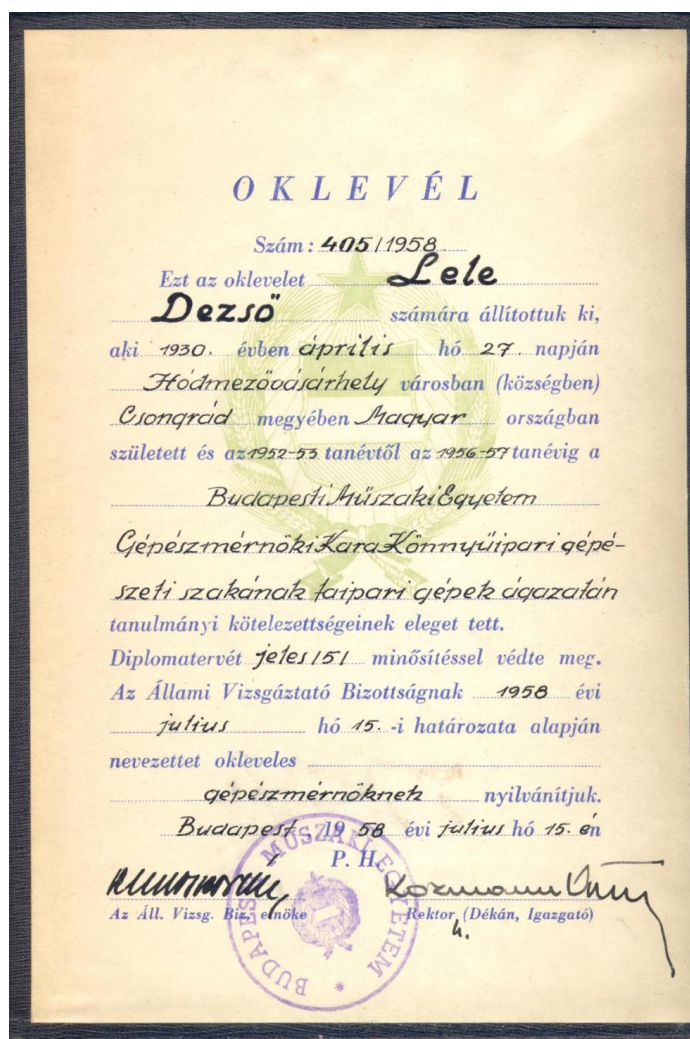
Abban az időben jelentős változások történtek a bútorgyártás technológiájában: a hagyományos ragasztót, a glutinenyvet és a politúrozást fokozatos váltotta fel a ragasztási és felületbevonási műveletek gépesítése. A műgyanta ragasztó- és felületkezelő anyagok alkalmazása elsőként a lakószoba bútorokat gyártó Újpesti Asztalosáru gyárban valósul meg. Ez a gyár az 1955-58 közötti fejlesztésekkel az ország legkorszerűbb és legnagyobb kapacitással rendelkező bútorgyárává vált. Az országban először itt vezették be a karbamid-formaldehid alapú műgyanta ragasztóval, hidraulikus présben történő furnérozást. Az 1950-es évek végével több bútorgyárral együtt itt is meghonosították a gépesített, poliészterlakkal történő felületkezelést, ami komoly tűz- és munkavédelmi kihívást jelentett a gyárakban.

Lele Dezső műegyetemi diplomatervét a hidraulikus préseléssel történő furnérozás témában készíti, amelynek keretében feladata a technológia kidolgozása, a ragasztóanyag kiválasztása, hőprés kapacitás kihasználása.

1957-től az Újpesti Asztalosárugyár kutató technikus, majd 1961-től főtechnológusaként elévülhetetlen érdemeket szerez a műgyantával történő furnérozás és a poliészterrel történő felületkezelés ipari bevezetésében.

1958-ban szerzi meg gépészmérnöki oklevelét a Budapesti Műszaki Egyetem Könnyűipari szakának Faipari gépek ágazatán. 1959-től kezdődően 3 éves német nyelvtanfolyamon vesz részt, melynek befejezésével középfokú állami nyelvvizsga bizonyítványt szerez.

1963-ban (népgazdasági érdekből) áthelyezik a Faipari Kutató Intézetbe.

Gépészmérnöki oklevele (1958)

A kutató intézetben

Az 1951-ben alapított Faipari Kutató Intézet közvetlenül a minisztériumi szervek irányítása alatt működött. Bevételeit vállalatoktól, főként az irányító szervtől kapott megbízások teljesítése ellenértékéként biztosította. Szervezete akkor fűrész- és lemezipari szakosztályból (a hozzá tartozó favédelmi-, anatómiai és kémiai laboratóriummal) un. műfa osztályból (forgácslap- és farostlemezgyártás), mely kísérleti üzemet is működtetett, bútorosztályból, közgazdasági csoportból valamint dokumentációs és könyvtári csoportból, továbbá mechanikai műhelyből állt. Bozsó László, Avar Károly, majd Stróbl Kálmán igazgatók melletti vezetők: dr. Dalocsa Gábor gépészmérnök, Erdélyi György erdőmérnök, Lázár László gépészmérnök, Lele Dezső gépészmérnök, dr. Szabó Károly jogász, faipari mérnök és dr. Rusznyák Pál sok nyelvet tudó dokumentátor.

Lele Dezső 1963-tól a Faipari Kutató Intézet tudományos osztályvezetője, ahol megszervezi a Bútorosztályt és beindítja a bútorigipari kutatásokat. 1964/65-ben Pártos Andorral 6 hónapos tanulmányút keretében tanulmányozza az NDK (Német Demokratikus Köztársaság) fa- és bútorigipari létesítményeit.

Hét éves kutatóintézeti tevékenysége alatt több kutatási téma irányítója, és ő maga is részt vesz több feladat megoldásában. Legjelentősebb munkái a bútorok szilárdsági méretezése, a méretpontosság bútorigipari alkalmazhatóságának vizsgálata, a műanyagok bútorigipari alkalmazása. Kutatási eredményei az Intézet kiadásában megjelenő „Faipari Kutatások” évkönyvekben és a „Faipar” szakfolyóirat hasábjain jelennek meg.

A tervező irodában

1970-től a Bútorigipari Tervező Iroda (BTI) főmérnöke. Tevékenysége alatt alakul ki a korábbi Faipari Gyártástervező és Szerkesztő Iroda profilja; tevékenysége az addigi gyártmánytervezés mellett kiterjed fővállalkozásokra, a technológiai tervek készítésére, a por- és forgácselszívó rendszerek tervezésére a faipari gépek munkavédelmi minősítésére.

Lele Dezső – német nyelvtudása alapján – építi ki és tartja fenn az Iroda külkapcsolatait; a Brünni Tervező Intézettel, a drezdai Faipari Kutató Intézettel, a szófiai Bútorigazgatósággal. 1975. évi 3 hónapos svédországi tanulmányútja alkalmával ismerkedik meg a stockholmi faipari kutató és vizsgálati intézettel.

Ebben az időszakban került sor az iparban a középüzemek fejlesztésére, amelyben az Iroda munkatársai jelentős munkát végeztek. Különösen a Kanizsa-, az Adria-, és a Balaton Bútorgyár rekonstrukciós és technológiai tervezése érdemel említést. Itt készült el a Magyar Televízió Díszletgyártó Üzemének technológiai terve is. A BTI ekkor már külföldre is dolgozott; több mint tíz faipari üzemet terveztek Vietnam részére, ezekből fővállalkozásban négy üzemnek a helyszíni szerelését és a betanítását is elvégzik. Lele Dezső tevékenységének utolsó éveiben az Iroda látja el a Budapesti Nemzetközi Vásár területén az évente megrendezett „OTTHON” kiállítások szervezését.

A televízió Díszletgyártó Üzemében

1977-ban átkerül a Magyar Televízió Díszletgyártó Üzemének vezetőjeként az MTV állományába főosztályvezetői kinevezéssel.

A televízióban, a rádióval szemben látványban is meg kell jeleníteni az eseményeket, s ez már ipari hátteret, komoly szervezői tevékenységet igényelt. Másrészt a televíziós díszleteknek - ellentétben a színháziakkal – teljes egészében a valóságot kellett tükröznie, stabilnak kell lennie, hogy felvétel közben se mozduljon el; jellemző volt a falaknál az osztott fenyőkeret, amelyre rétegelt lemez került. A díszletek készítésnek feladatait először a TV állományában lévő pár szakember látta el, majd 1964-től önálló díszletgyártó üzemet hoztak létre, amely először a TV Szabadság téri épület alagsorában és bérelt helyiségeiben működött, majd 1957-ben Óbudán kapott új otthont.

A közel 5 ezer m²-es területen 5 műhely; asztalos, kárpitos, festő, makett és lakatosműhely helyezkedett el korszerű gépekkel és berendezésekkel felszerelve. 1978-tól a tevékenység külső helyszínen működő jelmezmű-

helytel bővül, majd 1979-től a bábműsorok megjelenésével bábkészítő részleggel. A díszletgyártó üzem 1964-től 1990-ig önálló gazdálkodó egységként működött, szolgáltatásait számlázta a TV illetékes műsorgyártó főosztályai felé.

Lele Dezső 1977-től folyamatosan szervezi meg a gyártás előkészítését, irányítását, az anyagkezelést, a raktározást és elszámolását. 1990-ig az üzem eredményesen működik és nemcsak az MTV számára dolgozik, hanem színházi díszletet, jelmezt, valamint kiállítási installációt is készít.

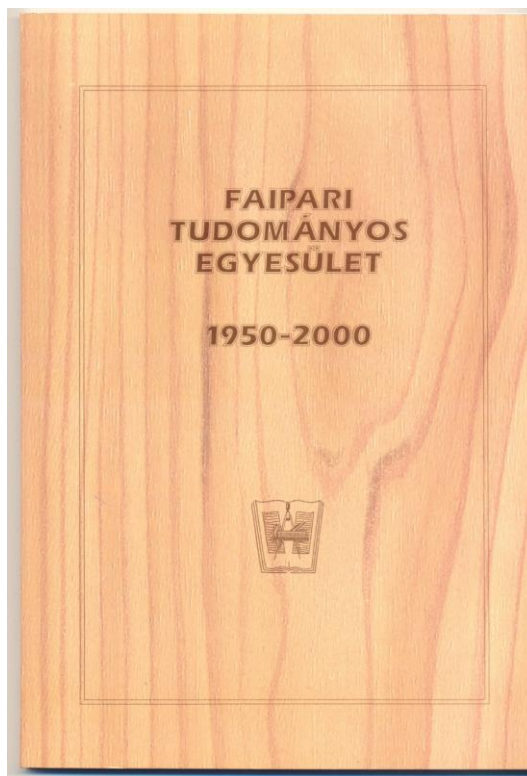
Az egyik „Utazás” kiállítás installációjának részlete

Irányítása alatt az Üzem egy univerzális középüzemmé fejlődik fel, ahol megfelelő színvonalú technológiával, jó munkaszervezéssel a Televízió összes díszlet és jelmezigényét kielégítik.

1992-től a romló gazdasági helyzet miatt az MTV fokozatosan csökkenti a nagy díszletigényű műsorok készítését, majd a századfordulón a díszletgyártó üzemet is lebontották. Ma már a televíziós műsorok díszletigényének nagy részét digitális technikával, a díszletek virtuális megjelenítéssel oldják meg.

Nyugdíjas évek

1992. január 1-től nyugdíjas. Nagy lendülettel vesz részt a Faipari Tudományos Egyesület munkájában, vezető tisztségviselőként annak irányításában. Már korábban, 1990-től az Egyesület főtitkára és a „Faipar” szakfolyóirat felelős szerkesztője. 1998-ban elvállalja a FATE 50 éves történetének megírását, ami 2000-ben jelenik meg.

*Lele Dezső: Faipari Tudományos Egyesület története
(1950-2000)*

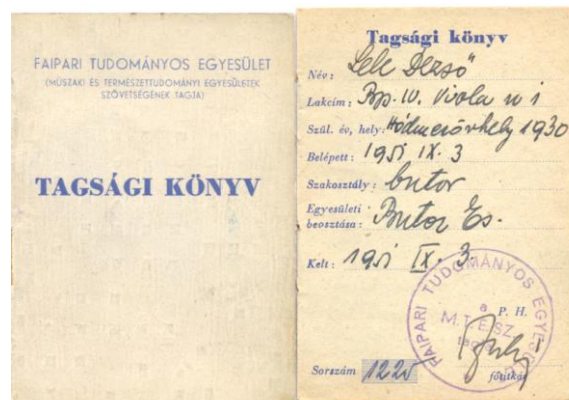
1995-től 2005-ig Zsuzsanna leánya 3F Stúdió lakberendezési üzletében segít, az üzlet gazdasági ügyeit intézi. 2011-től ismerkedik a számítógéppel, amelyben Dorina unokája segíti.

Első házasságából születik Zsuzsanna leánya, Szabó Pál férjével együtt faipari mérnökök. Második felesége Tanovszki Judit gyógy testnevelő tanár, akitől két gyermeke; Tímea és Tamás születik. Lele Dezsőnek 4 unokája és 2 dédunokája van.

CIVIL SZERVEZETI TEVÉKENYSÉGEI

Faipari Tudományos Egyesület (FATE)

Lele Dezső 1951 áprilisában lép be először a Faipari Tudományos Egyesület Reáltanoda utcai épületébe, ahol a Bútoripari Szakosztályhoz irányítják. A 21 éves fiatalembert szívélyesen fogadják a Szakosztály vezetői; Bódogh István elnök és Zóhna György titkár. A kellemes fogadtatás emléke örökre megmarad. Bekapcsolódik az Egyesület munkájába és szinte minden jelentősebb rendezvényen ott van.

FATE tagkönyve (1951)

Amellett, hogy 1949-ben a szegedi MTESZ keretében már faiparos csoportot alakítottak, a Faipari Tudományos Egyesület 1950-ben alakult meg Budapesten. Kezdetét vette az az időszak, amikortól az Egyesületben találkoztak a szakemberek, cserélték ki tapasztalataikat a 7 minisztérium felügyelete alá tartozó, széttagolt faiparból. Az egyesületi rendezvények valóságos szakmai műhelyként működtek, amelyek véleményét, javaslatát messzemenően figyelembe vették az irányító hatóságok. A FATE rendezvényeken, összejöveteleken lehetett olyan információkat megkapni, amelyekhez más fórumon nem is lehetett hozzájutni. Választott tisztségviselői díjazás nélkül – ahogy akkor nevezték, társadalmi munkában – látták el feladatukat.

Lele Dezső rövid időn belül személyes kapcsolatot alakít ki az Egyesület és faipar vezetőivel. Egyesületi tagsága első éveiben a Bútoripari Szakosztályban tevékenykedik. Vezetőségi tagja, titkárhelyettese, majd titkára a Szakosztálynak.

Az 1965-ban alakult fiatal mérnökök és technikusok klubja többszöri újjászerveződéssel az 1980-as évek végéig működik. Legeredményesebb és leghosszabb ideig működő és fennmaradó ilyen szervezet a Fiatal Műszakiak Klubja (FMK), amelynek szervezésében BTI fiatal mérnökei között Lele Dezső aktívan vesz részt.

A Bútoripari Szakosztály keretében, irányítása alatt kezdődik el az ipari hagyományok megőrzését célzó gyűjtés, amelynek eredményeképpen mintegy 7 000 db tárgyi, írott és fény írott anyag gyűlik össze egy Asztalos- és Kárpitosipari Szakmai Gyűjtemény számára a Bútoripari Tervező Irodánál. (A gyűjtemény később, 1983-ban átkerül a Sopronban megnyílt Erdészeti és Faipari Múzeumhoz).

FATE tagságai és tisztségei:

1951 óta	tagja a Faipari Tudományos Egyesületnek
1958-tól	Bútoripari Szakosztály vezetőségi tagja
1966-73	Bútoripari Szakosztály titkára
1960-tól	Tagja az Egyesület elnökségének
1966-tól	tagja a 'Faipar" Szerkesztő Bizottságának
1963-tól	tagja az Oktatási Bizottságnak
1984 –94	„Faipar” felelős szerkesztője
1990 – 94	Egyesület főtitkára
1994-től	Budapesti Szervezet vezetőségi tagja
1992-től	Szenior Klub tagja

„Faipar Fejlesztéséért” emlékérem
(1984)

'Lugosi Armand Díj" plakett
(1993)

A FATE Szenior Klub óév búcsúztatójának résztvevői. Balról jobbra; első sor: Kiss Lajos, Ádámfi Zsuzsa, Tóth Sándor, Saly Imre, Lele Dezső. Második sor: Dessewffy Imre, Gulyás-Kiss Marica, Saly Imréné, Gönczöl Imre, Fülöp Márta, Csehi István

A FATE műszaki-tudományos folyóiratának főszerkesztősége alatt részben önálló szerzőként, részben társszerzőként olyan sorozatokat jelentet meg a szaklapban, mint az Egyesület életét tükröző „Kronika”, valamint a „Faipari gépek” a „Kárpitozás gépei”.

Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége (MTESZ)

Lele Dezső több MTESZ szervezetben képviseli a Faipari Tudományos Egyesületet:

- MTESZ Szövetségi Tanács
- MTESZ Budapesti Szervezet
- Szakújságírók Egyesülete
- Tudományos Tájékoztatási Tanács
- OPAKFI (Optikai, Akusztikai, Film- és Színháztörténeti Egyesület)

Publikációi

Publikációinak nagyobb része a Faipari Tudományos Egyesület műszaki –tudományos szakfolyóiratában, a „Faipar”-ban jelenik meg. A Faipari Kutató Intézet által kiadott „Faipari Kutatások” 1967. és 1969. évi évkönyvében a mérettűrésekkel és illesztésekkel, ill. a műanyag szerkezeti elemekkel foglalkozik.

Társszerzőként Neuwirth Edittel írja meg a Lugosi Armand által szerkesztett, 1976-ban kiadott „Faipari kézikönyv” 16. Bútorok gyártása fejezetet:

16.	BÚTOROK GYÁRTÁSA (Lele Dezső— Neuwirth Edit)	800
16.1.	A hazai bútorigar	800
16.2.	Gyártástechnológiai folyamatok	801
16.2.1.	Alapanyagok előkészítése	801
16.2.2.	Alkatrészgyártás	801
16.2.2.1.	Tömörfa alkatrészek gyártása	801
16.2.2.2.	Tömörfa alkatrészek tárolása és mozgatása	808
16.2.2.3.	Lapalkatrészek gyártása	809
16.2.2.4.	Keretszerkezettel készülő lapok gyártása	821
16.2.2.5.	Lapalkatrészek tárolása és mozgatása	821
16.2.2.6.	Kárpitosanyagokból készülő alkatrészek gyártása	821
16.2.2.7.	Kárpitozott alkatrészek tárolása és mozgatása	822
16.2.2.8.	Hajlított alkatrészek gyártása	823
16.2.2.9.	Díszítő alkatrészek gyártása	827
16.2.3.	Szerelés	828
16.2.3.1.	A szereléshez használt anyagok és vasalatok	828
16.2.3.2.	Előszerelés	833
16.2.3.3.	Kárpitozás	834
16.2.3.4.	Végszerelés	835
16.2.3.5.	Szereldei anyagmozgatás	835
16.2.4.	Bútorok csomagolása, szállítása és raktározása	836
16.2.4.1.	Bútorok csomagolása	836
16.2.4.2.	Bútorok szállítása	836
16.2.4.3.	Bútorok tárolása	837
16.3.	Fontosabb termékek gyártástechnológiai folyamata	837
16.3.1.	Csoportosítás	837
16.3.2.	Székrenybútorok gyártástechnológiai folyamata	837
16.3.2.1.	Festett bútorok gyártástechnológiai folyamata	837
16.3.2.2.	Beépített bútorok gyártástechnológiai folyamata	837
16.3.2.3.	Fényezett szekrénybútorok gyártástechnológiai folyamata	837
16.3.2.4.	Kávék (rádió-, tv- stb.) gyártástechnológiai folyamata	839
16.3.3.	Asztalok gyártástechnológiai folyamata ..	839
16.3.4.	Ülőbútorok gyártástechnológiai folyamata ..	839
16.3.5.	Fekvőbútorok gyártástechnológiai folyamata	841
16.4.	Bútoripari termékekkel szemben támasztott követelmények, osztályozás, minősítés	843
	Irodalom	842

Tankönyvei:

Lele Dezső 1965 és 2004 között önállóan 12, társszerzővel 10 faipari technikus és szakmunkásképző tankönyvet írt asztalos szakmai ismeretek, faipari gépek és technológiák témákban.

A „Faipar” szakfolyóiratban megjelent publikációiból:

Bútoripari műgyantaragasztás gyakorlati tapasztalatai. 1958/1.: 56-

Segédgépek hidraulikus préseknél. 1959/2.: 57-

Egy éve üzemel a bútoripar első hidraulikus prése. 1959/6.: 183-

NDK bútorkiállítás és műszaki kollokvium Budapesten a dekorfólia alkalmazásáról. 1967/2.: 49

A bútoripar fejlődése a felszabadulástól napjainkig (Pártos Andorral közösen) 1967/10.: 304-

Gyártásközi anyagmozgatás a továbbfeldolgozó faiparban. 1968/1.: 7

Mérettűrési és illesztési rendszer a bútoriparban. 1968/8.: 235

Műanyag szerkezeti elemek alkalmazása a bútoriparban. 1968/11.: 335

Fenyő fűrészáru helyettesítési lehetőségei más fűrészáruval a bútoriparban (Rimóczi Gyulával közös). 1970/4.: 108

A bútoripari kutatás-fejlesztés eddigi eredményei és jövőbeni feladatai a Bútoripari Tervező Irodánál. 1976/4.

A Bútoripari Tervező Iroda feladatai a gyártmányfejlesztésben. 1976/8.

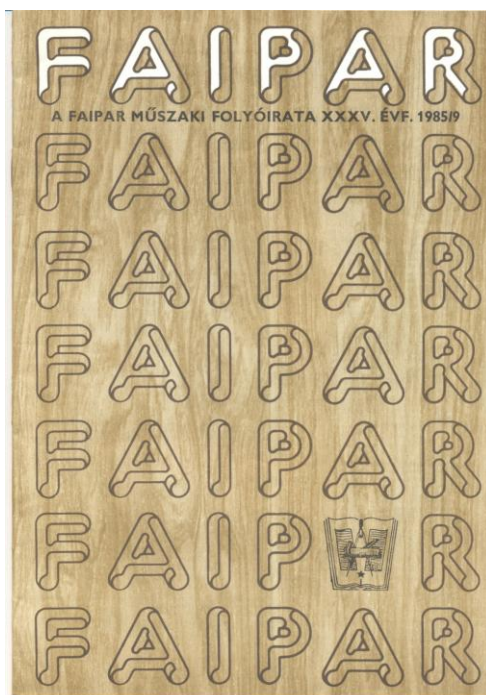
20 éves az MTV díszletgyártó üzeme. 1984/7.

Lapunk, a Faipar helyzete 1988 végén. 1988/12.

Hogyan tovább faipari kutatás-fejlesztés? 1991/5.

Riport a BUBIV-ban. 1992/2.

Beszélgetés az épületasztalosipar helyzetéről és gondjairól a Budapesti ÉPFA igazgatójával. 1992/3.

Oktatás

Több mint tíz éven át oktat a Faipari Technikum levelező és kihelyezett esti tagozatán faipari technológiát, anyagismeretet, géptant. Számos tankönyv szerzője és társszerzője, ill. lektora. Éveken keresztül szakfelügyelő, részt vesz a vizsgabizottságokban. Nyugdíjas korában folytatja a szakközépiskolai tankönyvek írását, amelyekből az 1999 után kiadott, Petri Lászlóval, Perecsi Mariannával és Zsarnai Szilárddal közösen írott "Faipari gépek és technológiák I.-II." c, tankönyvből ma is tanítanak, tanulnak.

Kitüntetései

Lele Dezső több minisztériumi és szakmai (egyesületi) kitüntetés tulajdonosa.

1968 Faipar kiváló dolgozója

1974 Könnyűipar kiváló dolgozója

1984-ben a Magyar Televíziótól megkapja a „Szocialista televízióért” emlékplakettet:

Az MTV emlékplakett két oldala (1984)

A Faipari Tudományos Egyesületben:

1984-ben megkapja a „Faipar Fejlesztéséért” emlékérmét,

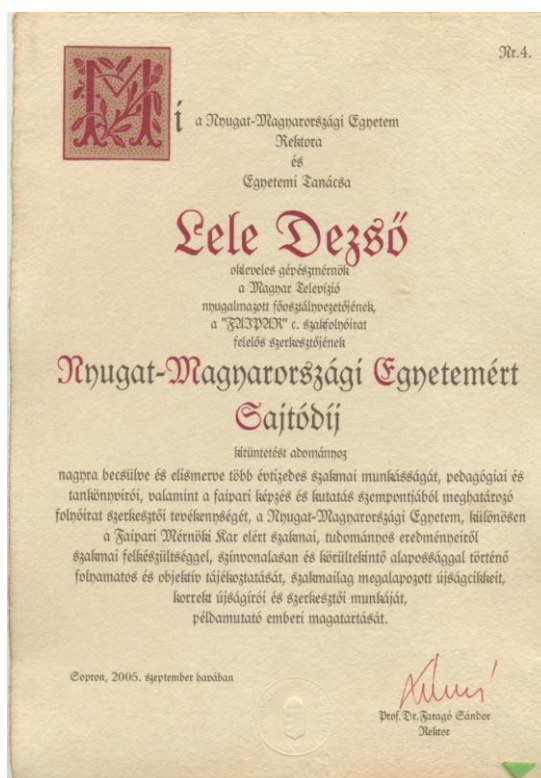
1993-ban kiváló szakírói tevékenységéért „Lugosi Armand Díjjal” tüntetik ki.

Életútja során kifejtett egyesületi tevékenységéért 1999-től az Egyesület örökös tagjának választják meg.

2002-ben Fáy Mihály életmű díjat kap:

A Nyugat-magyarországi Egyetemtől 2005-ben megkapja az Egyetem Sajtódíját.

Oktatói és tankönyvírói tevékenységéért 2010-ben az Egyesületben Szabó Dénes díjat kap

Lele Dezső visszaemlékezése

1947-ig Hódmezővásárhelyen életem boldog családi környezetben telik el. 1944-ben volt egy kis probléma, amikor a román megszállók igénybe vették édesapám faipari üzemét és koporsókat készítettek a meglévő fakészletből (édesapám elmenekült Vásárhelyről, Budapestre ment, a Lingel Bútorgyárban dolgozott). 1945-től édesapám már itthon dolgozott. Voltak megrendelők, akik az infláció miatt gabonával, zsírral, liszttel, szalonnával fizettek az asztalos munkákért. 1948-ban, amikor az iskolai szünetben hazamentem, vége lett korábbi jó életemnek. Az üzemet először a szövetkezet részére vették igénybe, majd amikor ez feloszlott, a helyi állami építőipari vállalathoz került, ahol édesapám már csak művezető volt saját üzemében. Itt dolgozott nyugdíjba meneteléig.

Budapesti munkás éveim viszonylag jól kezdődtek. Fizetésemből, ami 1948/49-ben 800 forint/hó volt, jól meg tudtam élni. Főnökeimmel jól kijöttem, az asztalos munkából hamarosan műszaki beosztásba kerültem, majd „kiemeltek” és a bútorigipart irányító szervezetekhez kerültem: Bútor ES, Bútorigazgatóság. Egyetlen kudarcomat az Angyalföldi Bútorgyárban szenvedtem el, ahol tapasztalat hiányában belebuktam a termelést közvetlenül irányító feladatokba; ehhez hozzájárult a régi törzstagok ellenállása is. De a kudarc mellett az itt töltött két év sok mindenre megtanított, nemcsak szakmailag, hanem emberismeretben is: a jóindulat és a gáncsoskodás felismerésében.

1957-től viszont elmondhatom, hogy sikeres, megbecsült, közismert életpályát futottam be. Munkahelyeim 7 évente változtak, amire mindig az új munkahelyi vezetők megkeresésére nyomán került sor. Részben a munkahelyeim; FAKI, BTI, részben a FATE-ben végzett tevékenységeim során megismertem a hazai - bizonyos fokig a külföldi – bútorigipar üzemait, kutató-tervező intézeteit. Személyi kapcsolatok alakultak ki. A munkahelyeimen és a FATE - ban betöltött funkcióim keretében tartott szakmai előadásaim, oktatói tevékenységem, cikkeim, általam írt tankönyveim révén elismert személyiség lettem a szakmában. Elmondhatom, hogy a 46 évi munkás hétköznapi sikeresek voltak és jó érzéssel gondolok az eltöltött évekre, a munkahelyekre és munkatársaimra.

Egykori munkatársainak visszaemlékezései

Bíró Lászlóné felelős szerkesztő: részlet a *Faipari Tudományos Egyesület 1950-2000* c. kiadványához írott előszóból:

A Faipari Tudományos Egyesület vezetősége szükségesnek tartotta, hogy a fél évszázados jubileumra foglaljuk össze az Egyesület történetét.

Nem volt egyszerű feladat összegyűjteni azokat az adatokat, amelyek talán reprezentálni tudják az utat, melyet az Egyesület ez idő alatt megtett. Szerencsére támaszkodni tudunk a fellelhető dokumentumokra, szervezeteink beszámolóira, szaklapunkra, mely hiteles tükörképe az elmúlt évtizedek történéseinek. Köszönet a kor krónikásainak, akik évek hosszú során rögzítették az eseményeket az utókor számára.

Az anyag összeállításánál kiemelkedő szerepet vállalt Lele Dezső. Hitelességét nem lehet megkérdőjelezni, hiszen maga is részese volt az Egyesület történetének szinte a kezdetektől napjainkig.

Petri László dr. – FKI, BTI

Megismerkedésünk az 1953. év őszére tehető, amikor a Budapesti Műszaki Egyetem Gépészmérnöki Kara könnyűipari tagozatának esti elsőéves hallgatója lettem. Dezső akkor másodéves volt. A faiparban én 1949 – 1962 között a fűrész- és lemezipart szolgáltam, ezért csak szakmai rendezvényeken találkoztunk. A Faipari Kutató Intézet kb. 1964-től szervezett Faipari osztályt, melynek vezetője Lele Dezső volt, de az osztály felfutásához hosszabb idő kellett, ezért az Intézet Technológiai osztálya – ahol én is dolgoztam 1960 óta – jelentős, elsősorban metodikai segítséget nyújtott, s ennek keretében jó együttműködés alakult ki közöttünk. 1966-ban elhagytam az Intézetet, de Dezső megkeresett, hogy csatlakozzam ahhoz az oktatógárdához, amely a technikum keretében faipari technikusokat oktatott. Évtizednyi szünet után a BTI-nél találkoztunk újra 1977-ben, ahol ő az intézmény főmérnöke volt, s ahonnan a Magyar Televízió kikérte.

A szinte évtizedenként ismétlődő együttműködési ciklusok alapján öt egy pontos, pedáns szakemberként tudom jellemezni. Ezt egy részletes tapasztalatom is alátámasztja: amikor 1977-ben a BTI-hez kerültem Szép József igazgató helyére, akiről – tisztesség ne essék, azt tartották – főleg a „szavak embere” volt. Az intézménytől, igazolt rövidtávú és időszerű áttekintést a Lele Dezsőtől megörökölt – példászerűen rendezett – iratgyűjtőkből nyertem.

Neuwirth Edit dr. – FKI, BTI

Régi kollégára emlékezem, amikor Lele Dezsőnek megírom emlékeimet az együtt töltött időkről. 1969-ban kerültem a Faipari Kutató Intézetbe, ahol közvetlen főnököm volt. Magas követelményeket állított saját magával és munkatársival szemben is. A munkában szabad kezét adott, de ha probléma adódott, mindig kész volt tapasztalatával és tudásával segíteni a feladat megoldását. Segített és bevezetett az oktató-tankönyvíró tevékenységbe, ami abban az időben érdekes feladat volt és egyben fizetés kiegészítést is jelentett.

Ez a munkakapcsolat megszakadt, mivel Lele Dezső magasabb célok érdekében átkerült a Bútoripari Tervező Irodába. Egy év után én is csatlakoztam a régi csapathoz, a Tervező Iroda munkatársa lettem. Abban az időben folyt a bútortervezés rekonstrukciója; az új beruházásokkal, a hazai és külföldi tervezésekkel érdekes új területekkel ismerkedhettünk meg. Azt hiszem, sokat tettünk azért, hogy a hazai jól működő bútorgyárak európai szintű termékei kedveltek legyenek. Az irányítást, a kritikát az akkori főmérnök Lele Dezső végezte, akihez a főnök-beosztotti kapcsolaton túl baráti szál is fűzött. Ez a barátság a mai napig megmaradt. Találkoztunk a későbbiekben is meglátogattuk egymást és nem felejtettük el az együtt töltött időt, annak szépségeit és nehézségeit. Nem felejtettük el a régi munkatársakat és, ha időnk engedi, írunk egymásnak, találkozunk. azt hiszem, a kapcsolat azért tudott ilyen sokáig megmaradni, mert megbecsültük egymást. Megbecsültük egymás tapasztalatát, tudását és nem túlszárnyalni, hanem kiegészíteni akartuk egymás munkáját. Jó érzéssel gondolok az együtt eltöltött időre.

„...legszebb az ifjúkor, de múlik ám!”

Dr. Dalocsa Gáborné - FKI, MTV

Fél évszázad egy ember életében nagyon hosszú idő. Dezsővel mi több, mint 50 évvel ezelőtt találkoztunk, amikor Ő belépett a Faipari Kutató Intézetbe, én állítottam ki részére a munkáltatói igazolványt. Akkor én is ott dolgoztam, de csak néhány hónapig dolgoztunk együtt, mert a sors engem másfelé irányított. Dezső és a férjem barátok voltak, együtt jártak egyetemre és együtt szervezték az akkor alakulóban lévő Faipari Tudományos Egyesületet.

1964-ben férjemmel külföldi kiküldetésbe mentünk. Így egy kis időre megritkultak a találkozások, de kapcsolatunk nem szakadt meg. Visszatértünk után én egy faipari termékeket értékesítő cég alkalmazásába kerültem. 1980-ban a jó sors úgy hozta, hogy felvételt nyertem a Magyar Televízió Díszlegyártó Üzemében, ahol Dezső mint főosztályvezető és az üzem vezetője volt. Így 11 évig dolgoztunk együtt. Én, mint anyaggazdálkodási csoportvezető biztosítottam a díszlet- és jelmezgyártáshoz szükséges anyagokat. Évente a nagy mennyiségű faanyagot (főleg fenyő fűrészárut), több ezer liter festéket, több ezer méter molinót, díszletvásznat, műszaki szövetet, a sok vasanyagot (laposvasat, zárt szelvényt), millió és millió facsavart és egyéb vasipari terméket. Emellett ott volt a Jelmezműhely változatos anyagigénye is, amit ki kellett elégíteni. Egy-egy díszlet elkészülte után együtt örültünk, szívesen hallgattuk meg a pozitív véleményeket. Voltak azért gondok és problémák is, de Dezső az Ő megfontolt és nyugodt természetével igyekezett mindent elsimítani. Abban az időben valahogy könnyebb volt minden. Vagy csak mi voltunk fiatalabbak? Egyébként egy jól össze szokott csapatot kellett irányítani. Hét önálló műhelyünk volt: asztalos, kárpitos, makett, festő, lakatos, korrekciós és jelmezműhely. No és ott voltak az építészek, akik műhelyekre lebontva osztották szét a díszletterveket. Így a közös munka hozta meg az elismerést és az elmarasztalást. Az elismerésnek azért mindig meg volt az anyagi elismerése is.

Nagyon sajnáltuk, amikor Dezső 1991-ben elment nyugdíjba, mert ezt követően a Díszletgyártó Üzemet átszervezték és megszakadt a békés, nyugodt időszak. Mi azóta is tartjuk a kapcsolatot és reméljük, hogy még sokáig.

Foky Judit (Budapest)

A Magyar Televízió rohamosan fejlődött az 1970-es évek elejétől; az első színes, a IV-es stúdió beindítása, az óbudai telep felépítése, benne a Díszletgyártó Üzem létrehozatala, majd fergeteges bővítése. Főosztályvezetője Lele Dezső volt, aki szívvel-lélekkel azon volt, hogy a tv-s produciók látványigényét kiszolgáljuk. A díszleteket készítő műhelyeken kívül jelmezműhelyt és bábműhelyt is felállított. Nagyon szép évek voltak kb. 1990-ig.

A jelmezműhely 1978-ban alakult, melynek műhelyvezetője voltam 1980-tól a Rosenberg házaspár utcai, majd későbbi nevén a Hold utcai templomban, kissé távol az Óbudán székelő „nagyfőnökségtől”. Talán nem tűnik szerénytelenségnek, de legendává vált jelmeztervezők és színészek számára a jelmezműhely. Itt 15-20 csinos szabász- és varrónő, néhány férfi szabász és később fejdíszeket készítő lány dolgozott. Nyáron szakmai gyakorlatra szakközépiskolás lányokat is fogadtunk. Ebben az időben készültek a kosztümös TV játékok, a zenés, látványos műsorok. A „nagyfőnök” Lele Dezső nem volt állandóan a jelmezműhelyben, de szívesen jött „szigorúan” ellenőrizni, mert nálunk mindig jó volt a hangulat, mindenki nagyon szeretett dolgozni. Nem volt panasz a munkánkra. Komoly, igazi, neves színésznők és színészek jártak hozzánk. Talán hízelgett is a Főnöknek, amikor Őt is dicsérték, hiszen sokat köszönhattünk neki. Minden feltételt megteremtett munkánkhoz és a dicsérettel sem fukarkodott. Prémiumokat vagy privát bon-bonokat osztogatott, névnap ünnepeléseknél is együtt pezsgőzhettünk (munkaidő után). Fontos volt számára, hogy az ország szcenikai kiállításain részt vegyünk, külföldi TV-k belső munkáját megismerhessük. Bár a faipartól messze állt a textilipar, illetve a jelmezgyártás, mégis nagy szeretettel segített a problémák megoldásában. Lele Dezső irányítása alatt a Díszletgyártó üzem dolgozói nagy lelkesedéssel szolgáltuk ki a produciókat.

Sajnos, vagy szerencséjére akkor mehetett nyugdíjba, amikor még csúcson volt, de már lehetett tudni, hogy minden nagyon megváltozik a televíziózásban, a produciók készítésében, sajnos nem jó irányban. A televíziózás legszebb korszakában dolgozhattunk. Ezt nemcsak én mondom, de bárki színésszel, művésszel, szakmabelivel találkozom, mindenki így látja. Köszönöm, nagyon jó volt.

Felhasznált források:

Bútoripari Fejlesztési Intézet tájékoztatója (Szerk.: Kiss Sándor).
Bútoripari Fejlesztési Intézet. Budapest, 1980.

Lele Dezső (2000): Faipari Tudományos Egyesület 1950 – 2000. Faipari
Tudományos Egyesület, Budapest

Lele Dezső személyes dokumentumai.

MTV Magyar Televízió 1957 -1982 (Szerk.: Koncsol Judit) 1981. MTV
Budapest.

Petri László dr. (1975): A „Faipar” 25 éve. Faipari Tudományos
Egyesület.

Eddig elkészült FATE emlékfüzetek (Megjelentek a Fatáj-online elektronikus hírújságjában is 2010-től)

2009	Gaul Károly (1854 – 1932)	Hazai faipari szakoktatás úttörője
2010	Bódogh István (1908 – 1988)	A hazai állami bútoripar és rekonstrukciójának szervezője
2010	Rieperger László (1919 – 1986)	A szakosított nagyüzemi bútorgyártás kidolgozója és bevezetője
2011	Thék Endre (1842 – 1919)	Asztalosmester, bútor- és zongoragyáros, az első hazai bútorgyár alapítója
2011	Lugosi Armand (1924 – 1990)	A faipari gépészet szak írója és oktatója
2012	Lámfalussy Sándor (1890 – 1975)	A zalai fahasznosítás úttörője
2012	Barlai Ervin (1899 – 1976)	A zalai fűrészipar, a hazai erdészeti politika, és az egész fagazdaság úttörője
2013	Fáy Mihály (1918 – 1999)	Hazai farostlemezgyártás megteremtője
2013	Schmidt Ernő (1925)	A szombathelyi forgácslap gyártás megteremtője
2014	Petri László (1925)	A szövetkezeti és állami bútoripar fejlesztője
2014	Lele Dezső (1930)	A Faipari Tudományos Egyesület vezető tisztség viselője, történetírója

(Dr. Tóth Sándor
Budapest, 2014. március)